

09_PythonBev_gyorsulas_adatok

December 5, 2024

1 9. alkalom: Gyorsulás adatok feldolgozása

Ez a notebook egy lift mozgása során a telefon gyorsulásmérőjével gyűjtött adatok - beolvasását, - ábrázolását, - majd a pillanatnyi sebesség és helyzet kiszámítását tartalmazza

1.0.1 Hogyan mozog, hely, sebesség és gyorsulás kapcsolata egyenes mentén

Hely adatok: - Minden időpontban tudom a helykoordinátát: $x(t)$ függvény - Sok időpontban tudom a helykoordinátát (MÉRÉS): $x_i = x(t_i)$ adatok

Hely adatokból sebesség: - Pillanatnyi sebesség $v(t) = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{x(t) - x(t - \Delta t)}{\Delta t}$, ahol Δt nagyon rövid. - Adatokkal $v_i = \frac{x_i - x_{i-1}}{\Delta t}$, ahol Δt kellően rövid

Sebesség adatokból gyorsulás: - Pillanatnyi gyorsulás $a(t) = \frac{\Delta v}{\Delta t} = \frac{v(t) - v(t - \Delta t)}{\Delta t}$, ahol Δt nagyon rövid. - Adatokkal $a_i = \frac{v_i - v_{i-1}}{\Delta t}$, ahol Δt kellően rövid

Gyorsulás adatokból sebesség: Az előző összefüggést átrendezve - Adatokkal $v_i = v_{i-1} + a_i \cdot \Delta t = v_{i-1} + a_i \cdot (t_i - t_{i-1})$

Sebesség adatokból hely adat: teljesen hasonló számítással - Adatokkal $x_i = x_{i-1} + v_i \cdot \Delta t = x_{i-1} + v_i \cdot (t_i - t_{i-1})$

1.0.2 A szükséges csomagok importálása

```
[56]: import pandas as pd          # Pandas csomag - adatkezelés
import numpy as np              # Numpy csomag - numerikus számítások
import matplotlib.pyplot as plt # Matplotlib - ábrázolás
%matplotlib inline
```

1.0.3 Fájl beolvasása

Előtte győződjünk meg róla, hogy az aktuálisan használt könyvtárunkba már bemásoltuk a fájlt - A fájl letölthető innen: [Lift_gyorsulas_adatok_nyers.xlsx](#)

- pandas csomag `read_excel()` eljárása

```
[ ]: ## Innen le is tölthetünk egyet (Colabban / Linuxos gépen működik)
```

```
!wget https://raw.githubusercontent.com/zoldbirka/colab-test-pub/master/_files/
↳Lift_gyorsulas_adatok_nyers.xlsx
```

```
[57]: input_file="Lift_gyorsulas_adatok_nyers.xlsx"
```

```
adata = pd.read_excel(input_file)
```

```
[58]: adata
```

```
[58]:
```

	Time (s)	Acceleration x (m/s ²)	Acceleration y (m/s ²)	\
0	0.015842	0.099	-0.024	
1	0.020933	-0.015	0.052	
2	0.026023	0.118	0.052	
3	0.031113	0.060	0.032	
4	0.036203	0.099	0.109	
...	...	...	...	
3298	16.800199	0.079	0.090	
3299	16.805289	0.079	0.052	
3300	16.810379	0.022	0.071	
3301	16.815469	0.099	0.013	
3302	16.820558	0.079	0.032	

	Acceleration z (m/s ²)	Absolute acceleration (m/s ²)
0	9.797	9.797530
1	9.969	9.969147
2	9.912	9.912838
3	9.988	9.988231
4	9.912	9.913093
...	...	...
3298	10.084	10.084711
3299	9.816	9.816456
3300	9.816	9.816281
3301	9.893	9.893504
3302	10.008	10.008363

```
[3303 rows x 5 columns]
```

A beolvasott adatok DataFrame-je

- `.head()` és `.tail()` segít az adatok egy részét megjeleníteni
- síma `[ : ]` is működik most, de jobb az `.iloc[ : ]`

```
[59]: adata.iloc[0:10]
```

```
[59]:
```

	Time (s)	Acceleration x (m/s ²)	Acceleration y (m/s ²)	\
0	0.015842	0.099	-0.024	
1	0.020933	-0.015	0.052	

2	0.026023	0.118	0.052
3	0.031113	0.060	0.032
4	0.036203	0.099	0.109
5	0.041294	0.003	0.071
6	0.046384	0.099	0.128
7	0.051475	0.118	0.128
8	0.056565	0.099	-0.024
9	0.061654	0.003	0.109

	Acceleration z (m/s ²)	Absolute acceleration (m/s ²)
0	9.797	9.797530
1	9.969	9.969147
2	9.912	9.912838
3	9.988	9.988231
4	9.912	9.913093
5	9.893	9.893255
6	9.873	9.874326
7	10.008	10.009514
8	9.835	9.835528
9	9.873	9.873602

A beolvasott adatok néhány jellemzője:

- `.shape` – méretek
- `.columns` – oszlop nevek
- `.dtypes` – oszlopok adatípusai
- `.describe()` – statisztikai jellemzők

```
[60]: # méretek
len(adata), adata.shape
```

```
[60]: (3303, (3303, 5))
```

```
[61]: # összefoglaló
adata.describe()
```

```
[61]:
```

	Time (s)	Acceleration x (m/s ²)	Acceleration y (m/s ²)	\
count	3303.000000	3303.000000	3303.000000	
mean	8.418001	0.076068	0.078240	
std	4.853175	0.047409	0.057631	
min	0.015842	-0.150000	-0.196000	
25%	4.217066	0.041000	0.032000	
50%	8.417952	0.079000	0.071000	
75%	12.618917	0.099000	0.109000	
max	16.820558	0.252000	0.473000	

	Acceleration z (m/s ²)	Absolute acceleration (m/s ²)
--	------------------------------------	---

count	3303.000000	3303.000000
mean	9.896643	9.897527
std	0.251682	0.251619
min	7.843000	7.848925
25%	9.835000	9.835584
50%	9.893000	9.894010
75%	9.969000	9.969316
max	10.601000	10.601933

```
[62]: # oszlopnevek
adata.columns
```

```
[62]: Index(['Time (s)', 'Acceleration x (m/s^2)', 'Acceleration y (m/s^2)',
          'Acceleration z (m/s^2)', 'Absolute acceleration (m/s^2)'],
          dtype='object')
```

```
[63]: # adatípusok
adata.dtypes
```

```
[63]: Time (s)                float64
Acceleration x (m/s^2)      float64
Acceleration y (m/s^2)      float64
Acceleration z (m/s^2)      float64
Absolute acceleration (m/s^2) float64
dtype: object
```

Nevezzük át az oszlopokat használhatóbb (rövidebb, nem szóközös) nevekre szótárral érdemes magadni a kapcsolatot az új és a régi oszlop nevek közt - `.rename(columns = ...)` - `inplace = True` kulcs paraméter igazra állítva ezzel át is írja az adatokat

```
[64]: # új oszlopnevek listája
uj_oszlop = ["t", "ax", "ay", "az", "aabs"]
```

```
[65]: # érdemes a zippelést használni a szótár előállításához:
atnevez = dict(zip(adata.columns, uj_oszlop))
atnevez
```

```
[65]: {'Time (s)': 't',
      'Acceleration x (m/s^2)': 'ax',
      'Acceleration y (m/s^2)': 'ay',
      'Acceleration z (m/s^2)': 'az',
      'Absolute acceleration (m/s^2)': 'aabs'}
```

```
[66]: # átnevezés
adata.rename(columns = atnevez, inplace = True)
```

```
[67]: adata
```

```
[67]:
```

	t	ax	ay	az	aabs
0	0.015842	0.099	-0.024	9.797	9.797530
1	0.020933	-0.015	0.052	9.969	9.969147
2	0.026023	0.118	0.052	9.912	9.912838
3	0.031113	0.060	0.032	9.988	9.988231
4	0.036203	0.099	0.109	9.912	9.913093
...	...	...	...	...	...
3298	16.800199	0.079	0.090	10.084	10.084711
3299	16.805289	0.079	0.052	9.816	9.816456
3300	16.810379	0.022	0.071	9.816	9.816281
3301	16.815469	0.099	0.013	9.893	9.893504
3302	16.820558	0.079	0.032	10.008	10.008363

[3303 rows x 5 columns]

Hivatkozás egy-egy oszlopra

- `adata["cimke"]`
- `adata.cimke` – ha nincs benne szóköz furcsa karakter...

```
[68]: adata["aabs"]
```

```
[68]:
```

0	9.797530
1	9.969147
2	9.912838
3	9.988231
4	9.913093
...	...
3298	10.084711
3299	9.816456
3300	9.816281
3301	9.893504
3302	10.008363

Name: aabs, Length: 3303, dtype: float64

```
[69]: adata.columns
```

```
[69]: Index(['t', 'ax', 'ay', 'az', 'aabs'], dtype='object')
```

```
[70]: adata[["t", "az"]].head(2)
```

```
[70]:
```

	t	az
0	0.015842	9.797
1	0.020933	9.969

```
[71]: adata.az
```

```
[71]: 0      9.797
      1      9.969
      2      9.912
      3      9.988
      4      9.912
      ...
      3298    10.084
      3299      9.816
      3300      9.816
      3301      9.893
      3302    10.008
      Name: az, Length: 3303, dtype: float64
```

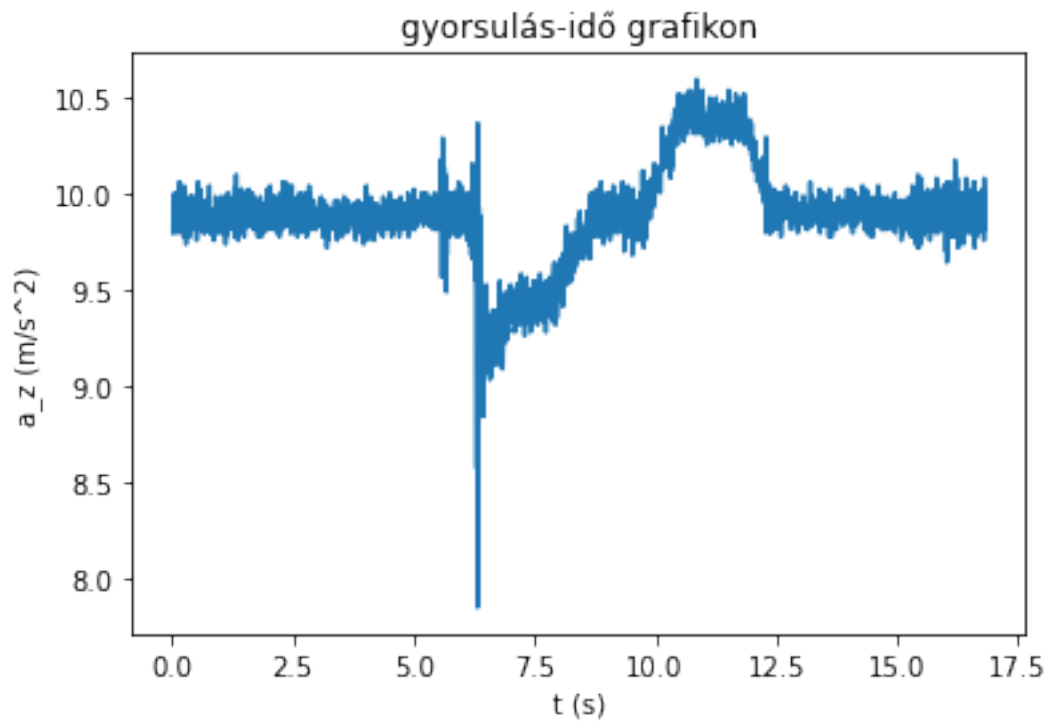
```
[72]: # számolás oszlopokkal
      np.sqrt(adata.ax**2 + adata.ay**2 + adata.az**2) - adata.aabs < 10**(-6)
```

```
[72]: 0      True
      1      True
      2      True
      3      True
      4      True
      ...
      3298    True
      3299    True
      3300    True
      3301    True
      3302    True
      Length: 3303, dtype: bool
```

Ábrázoljuk a z irányú gyorsulás adatokat

- `plt.plot()` – matplotlib ábrázolás
- `plt.xlabel()` – tengely nevek
- `plt.title()` – grafikon cím

```
[73]: plt.plot(adata.t, adata["az"])
      plt.title("gyorsulás-idő grafikon")
      plt.xlabel("t (s)")
      plt.ylabel("a_z (m/s^2)")
      plt.show()
```


1.0.4 Az adatok feldolgozása

fölösleges oszlopok törlése

- `del` vagy
- `.drop(columns= )` használata

```
[74]: # felesleges oszlopok törlése
del adata["ax"]
```

```
[75]: adata.drop(columns=["ay", "aabs"], inplace = True)
```

```
[76]: adata
```

```
[76]:
```

	t	az
0	0.015842	9.797
1	0.020933	9.969
2	0.026023	9.912
3	0.031113	9.988
4	0.036203	9.912
...	...	...
3298	16.800199	10.084
3299	16.805289	9.816
3300	16.810379	9.816

```
3301 16.815469 9.893
3302 16.820558 10.008
```

```
[3303 rows x 2 columns]
```

a nehézségi gyorsulás állandó értékének levonása

```
[77]: g = adata["az"][0:1000].mean()
```

```
[78]: adata["az0"] = adata["az"]-g
```

```
[79]: adata
```

```
[79]:
```

	t	az	az0
0	0.015842	9.797	-0.092017
1	0.020933	9.969	0.079983
2	0.026023	9.912	0.022983
3	0.031113	9.988	0.098983
4	0.036203	9.912	0.022983
...	...	...	...
3298	16.800199	10.084	0.194983
3299	16.805289	9.816	-0.073017
3300	16.810379	9.816	-0.073017
3301	16.815469	9.893	0.003983
3302	16.820558	10.008	0.118983

```
[3303 rows x 3 columns]
```

“Integrálás”

```
[80]: def dint(time,a,v0=0.0):
        N=len(time)
        intt=np.zeros(N)
        # Ide jön a lényegi rész
        intt[0] = v0
        for i in range(1,N):
            intt[i] = a[i]*(time[i] - time[i-1])+intt[i-1]
        return intt
```

pillanatnyi sebesség $v(t)$ kiszámítása és ábrázolása

```
[81]: adata["v"] = dint(adata["t"], adata["az0"])
```

```
[82]: adata.head(5)
```

```
[82]:
```

	t	az	az0	v
0	0.015842	9.797	-0.092017	0.000000
1	0.020933	9.969	0.079983	0.000407


```

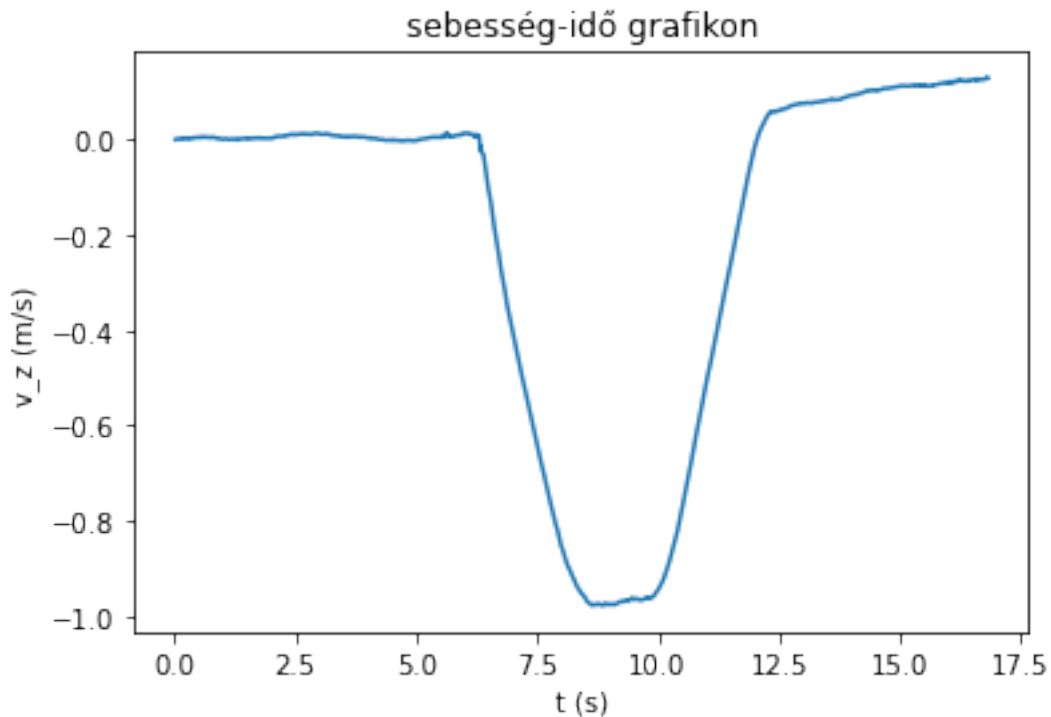
2  0.026023  9.912  0.022983  0.000524
3  0.031113  9.988  0.098983  0.001028
4  0.036203  9.912  0.022983  0.001145

```

```

[83]: plt.plot(adata.t, adata["v"])
plt.title("sebesség-idő grafikon")
plt.xlabel("t (s)")
plt.ylabel("v_z (m/s)")
plt.show()

```


Megjegyzés: A grafikon nem tökéletes, hiszen a liftnek meg kellene állnia, azaz a mozgás végén is 0 m/s sebesség kellene, ami enyhén emelkedik.

A hiba fő oka a mérés hibájában keresendő. A telefonok gyorsulás mérője egy hosszabb idejű mérés során elállítódik. A mérés végén, már nem ugyan az a g értéket méri

pillanatnyi hely $x(t)$ kiszámítása és ábrázolása

```

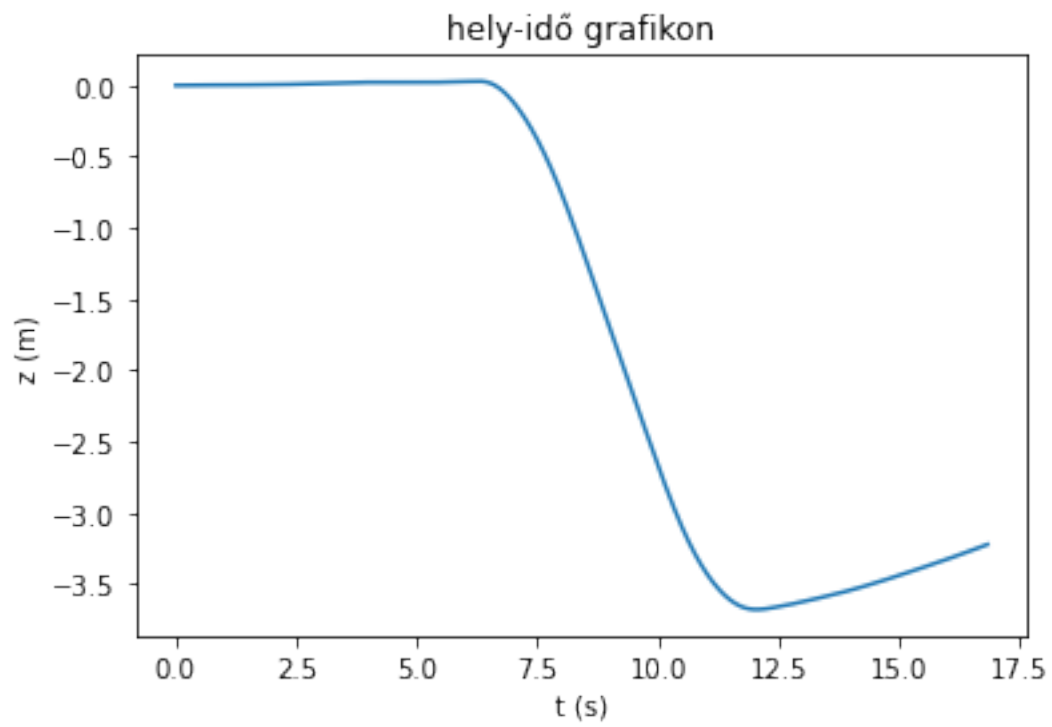
[84]: adata["z"] = dint(adata["t"], adata["v"])

```

```

[85]: plt.plot(adata.t, adata["z"])
plt.title("hely-idő grafikon")
plt.xlabel("t (s)")
plt.ylabel("z (m)")
plt.show()

```


[ ]: